

Bildene er fra Social Startups bootcamp i januar 2018.

Ser vi en økende interesse for sosialt entreprenørskap i Norge?

Sosialt entreprenørskap opplever en økende interesse i Norge. Nylig slapp regjeringen en rapport som foreslår hvordan den kan være med og legge til rette for sosialt entreprenørskap fremover. I år gjennomføres dessuten Social Startup – et akseleratorprogram for sosiale entreprenører – for første gang her i landet. Kanskje 2018 er året da vi skal oppleve skalering av sosiale innovasjoner og da feltet sosialt entreprenørskap virkelig skyter fart?

LINN MEIDELL DYBDAHL,
forskningsassistent, NIFU
linn.meidell.dybdahl@nifu.no

Sosiale entreprenører utvikler og leverer nye løsninger på sosiale utfordringer ved hjelp av forretningsmetoder. De blir gjerne omtalt som hybrider, da de ofte opererer på tvers av offentlig, privat og frivillig sektor.

Sosiale entreprenører anses som pådrivere for sosial innovasjon og kan dermed være viktige bidragsyttere til å løse samfunnsproblemer. De har gjerne erfaringsbasert kunnskap og utvikler løsninger i samarbeid med brukerne. Internasjonalt har det i flere år vært oppmerksomhet og interesse for sosialt entreprenørskap. Her til lands regnes feltet fortsatt som relativt ungt.

“Sosiale entreprenører bidrar til innovasjon som gir mer kostnadseffektive tjenester og prosesser med sosial verdi”

Potensialet i sosialt entreprenørskap

Sosiale entreprenører bidrar til innovasjon som gir mer kostnadseffektive tjenester og prosesser med sosial verdi. Siden sosiale entreprenører gjerne jobber på tvers av sektorer, har de mulighet til å utvikle løsninger som ellers er vanskelige å få til innenfor de etablerte forvaltningsstrukturene. Denne typen virksomheter er ofte gode på å finne løsninger der det offentlige ikke strekker til.

Samtidig utvikler de forretningsmodeller som bryter med den tradisjonelle målsettingen om å maksimere profit, og de har dermed også blitt omtalt som en avantgarde som eksperimenterer med nye økonomiske former. Til tross for mange lovord finnes også skeptikere til sosialt entreprenørskap, som blant annet spør om det er riktig at virksomheter overtar velferdsstatens oppgaver.

Kartlegging av feltet

I de siste årene har det kommet nordiske og nasjonale rapporter om sosialt entreprenørskap. I 2015 kom Nordisk ministerråd med en rapport som fremhevet behovet for sosiale entreprenører og deres innovasjoner, siden de kan virke fornyende på de nordiske velferdsstatene.

I en kartlegging gjort av Uni Research ble det identifisert 300–400 aktører som regnes som sosiale entreprenører i Norge. Disse jobber først og fremst med arbeidsfeltene utenforskap og vanskeligstilte, arbeidsinkludering, sosialt fellesskap, integrering, ungdom og helse. Selv om noen av disse aktørene er velkjente organisasjoner med lengre fartstid fra frivillig sektor, er om lag halvparten av de sosiale virksomhetene relativt nyetablerte.

Akselerator for sosialt entreprenørskap

I høst annonserte Ferd Sosiale Entreprenører og SoCentral, to sentrale private aktører på feltet, Social Startup, et 6 måneders akseleratorprogram for sosiale entrepre-

SoCentral

Driver en nordisk inkubator for samfunnsinnovasjon og samler personer som utvikler løsninger på utfordringer i samfunnet.

Ferd Sosiale Entreprenører

En avdeling i investeringselskapet FERD som består av sosiale entreprenører innenfor virksomhetsutvikling, kunnskap og kapital.

Den Sociale Kapitalfonden

Danmarks første venturefond som støtter sosiale virksomheter gjennom utviklingsprogrammer og investeringer.

Den tverrdepartementale arbeidsgruppen består av:

- Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)
- Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
- Justis- og beredskapsdepartementet (JD),
- Kunnskapsdepartementet (KD)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Kulturdepartementet (KUD)
- Nærings- og fiskeridepartementet (NFD).

Foto: Alex Asensi

nører. I alt mottok de 125 søknader, et antall som viser omfanget av sosiale virksomheter i etableringsfasen som etterspør hjelp til å videreutvikle sine ideer og løsninger.

Akseleratorprogrammet gir dem støtte til å utvikle en forretningsmodell og opplæring i hvordan måle resultater. Opprinnelig er programmet utviklet i regi av Den Sociale Kapitalfonden i Danmark og kan vise til gode resultater.

I januar i år deltok 30 utvalgte søkere på en tredagers bootcamp. Ti av disse igjen er utvalgt til å gå videre til den mer omfattende delen av programmet, der de vil få tett oppfølging av forretningsutviklere frem til sommeren.

Målsettingen for Social Startup er å bidra til at flere oppstartselskaper blir tidlige forretningsdyktige og til byggingen av sosialt entreprenørskap som felt.

Det offentlige på banen

Her til lands har utviklingen av sosialt entreprenørskap så langt blitt drevet frem av

enkeltpersoner, virksomheter og investorer. På nyåret kom rapporten *Samarbeid om sosialt entreprenørskap* utarbeidet av en tverrdepartemental arbeidsgruppe (se faktaboks) som oppsummerer utfordringer akterør i feltet møter.

Den anbefaler hvordan det offentlige kan legge til rette for sosialt entreprenørskap ved hjelp av finansiering og andre støttestrukturer, regelverk og praktisering av regelverk, kunnskap om sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon samt holdninger, kultur og organisering i det offentlige.

I rapporten blir det dessuten foreslått at den tverrdepartementale arbeidsgruppen fortsetter som kontaktgruppe for departementet med ansvar for virkemidler med relevans for sosialt entreprenørskap.

Mangel på langsiktig kunnskapsbygging

Sosialt entreprenørskap er på mange måter et praktisk orientert felt, noe som

også vises i forslagene til hvordan man kan hjelpe frem sosiale entreprenører. Likevel viser sistnevnte rapport til viktigheten av forskningsbasert kunnskap for å kunne drive god politikk- og tjenestetutvikling i feltet.

Arbeidsgruppens vurdering er at behov for videre forskning om sosialt entreprenørskap må avgjøres av hvert enkelt departement når de ser på mulige framtidige kunnskapsbehov tilknyttet eget politikkområde. Med andre ord: Finnes det ingen langsiktig plan for hvordan bygge kunnskap om sosialt entreprenørskap her til lands?

I Forskningsrådets strategidokument om innovasjon i offentlig sektor (2018–2023) står det at man vil utvikle kunnskap om sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap. Kanskje kommer det en utlysning allerede i 2018 som kan bidra til akselerering av kunnskap om sosialt entreprenørskap?

Mer om sosialt entreprenørskap:

- *Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon – Kartlegging av innsatser for å legge til rette for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon*, Nordisk ministerråd 2015.
- *Samarbeid om sosialt entreprenørskap – Rapport fra tverrdepartemental arbeidsgruppe*, Departementene 2018.
- *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge*, Ivar Eimhjellen og Jill Loga, Uni Research Rokkansenteret 2016.
- *Sosialt entreprenørskap i Norge*, Benedicte Brøgger 2017, Cappelen Akademisk.